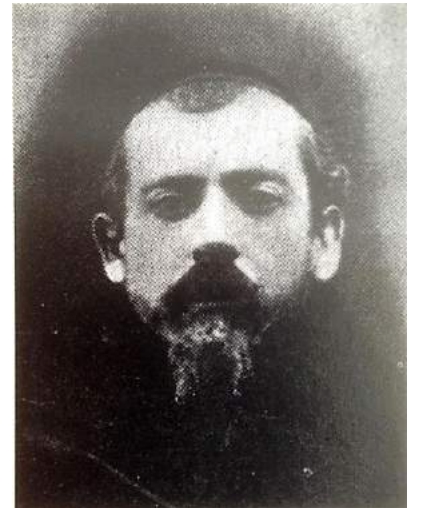
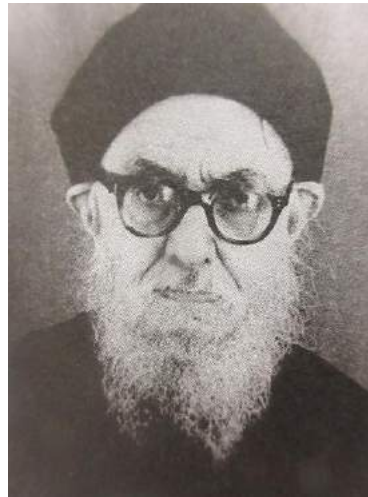

פניני הצדיקים

הרה"ק רבי אברהם אביש'ל (1888-1958)

הגאון הרב דוד חיים שלוש זצ"ל - נולד ב-י' טבת ה'תר"ף (1920) במרוקו. כאשר היה כבן חצי שנה הוריו עלו לארץ. על אביו מסופר, שכאשר היה כבן שנתיים וחצי נטה למות. מכיוון שכל אחיו נפטרו במהלך השנים, ניגש הסב להתפלל וביקש מבורא עולם שיניח לבנו ויקח אותו, ואכן לאחר כשבוע נפטר הסבא ר' דוד ואילו אביו הבריא מחוליו.

למד בישיבת 'פורת יוסף' בירושלים. נשלח בשנת ה'תשי"ג (1953) ע"י הראשון לציון דאז, הג"ר בן ציון מאיר חי עוזיאל זצ"ל, לשמש כרב הראשי הספרדי של העיר נתניה. **תפקיד אותו מילא במשך 63 שנים! עד פטירתו.** בשנת ה'תשמ"ג (1982) מונה כחבר במועצת הרבנות הראשית לישראל. פרסם למעלה מעשרה ספרים בתחומים הלכתיים ואחרים. ביסס וחיזק את מנהגי עדת מרוקו שהוא נמנה עליה. **גאון ובקי עצום בכל מכמני התורה. ענוותן מופלא.** לחם את מלחמתה של תורה. שקדן עצום. דבק בבורא בכל ליבו. **אהב את ישראל בכל נפשו.** נפטר ב-ב' סיוון ה'תשע"ו (2016). חי כ-96 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

סבא: ר' דוד (המכונה 'דוד המלך'). **אביו:** ר' יוסף יצחק (אב"ד, רב עדת המערבים בירושלים וכן היה מרבני ישיבת פורת יוסף). **אישתו:** מרת דינה (בת ר' מאיר ועקנין ששימש כאב"ד טבריה). **אחיו:** ר' אברהם (רבה של כפר סבא. תלמיד הגאון ר' עזרא עטיה). **מילדינו:** (ה' חנן את רבינו ב-12 בנים ובנות, שניים נפטרו בחייו): הרבנית מרים דיין (אשת הרב של צפת), ר' אליהו (בנו הגדול של הרב משמש כרב בבולטימור ארה"ב), מרת ניצה ע"ה (נפטרה בשנת ה'תשנ"ד), ר' אוריאל (מורה בישראל), ר' נתנאל משה ז"ל (רב, נפטר בשנת ה'תשס"ד), הרבנית רותי (נישאה לר' שמעון חדד-רב ברחביה), ר' שלמה (מנהל ההקדש הספרדי צפת מירון), ר' יהודה (רב שכונת משכנות זבלון בנתניה וראש כולל), ר' יוסף יצחק (רב במועצה איזורית דרום השרון וכן משמש כיושב ראש ארגון הרבנים האזוריים), ר' איתן (רב, עו"ד), מרת יעל בריח (מורה) ור' עמירם שלוש (משמש כרב).

מספריו: **ישו"ת חמדה גנוזה**- ג' חלקים הכוללים מידע מקיף אודות הפעלת חשמל בשבת וביום טוב, תכלת של ציצית, זמן בין השמשות, שנת שמיטה, השתלת איברים, קביעת רגע המוות וכו' **ינדחי ישראל יכנס**- בנושא יהודי אתיופיה המכונים פלשים **איילת השחר**- על מגילת אסתר **אור חדש**- על התורה **מכתם לדוד**- פירוש על תהילים, מחזור לראש השנה ויום כיפור **ישושנים לדוד**- דרשות למועדי השנה וימים נוראים, ולימי שמחה **משכיל לדוד**- פירוש למסכת אבות, פירוש לאגדות חז"ל, והספדים **פירוש לסליחות** ועוד.

יפר יידי ורעי, ר' אלון ארביב הי"ו המשמש כמזכיר הראשי של בית-הדין הרבני נתניה זוכה להוציא עלון שבועי בשם 'אורי וישעי' מעשה שהיה עד אליו: לפני כשמונה עשרה שנה התבקשתי ע"י ידיד קרוב, שאבוא לאסוף את מורינו הרב זצ"ל מביתו, מאחר שהוא ביקש ממנו לשמש כסנדק לבנו שיחיה. הרב זצ"ל הסכים מיד, ואמר לו את המקום ושעת הברית.

לפני שהגעתי לביתו התקשרתי ומיד הרב ענה לי, "כן". אמרתי לו, שאני בא לקחת אותו לברית, שהוא מוזמן אליה. והוא אמר לי: "אני תיכף יורד". רבינו ירד מביתו נכנס לרכב אך פלא היה בעיניי, **הרב ללא הטלית שלו**, חשבתי לתומי, שיתכן וכבר לקחו את הטלית או שהרב יקח טלית מהאולם. אך כמובן, מחמת כבוד הרב, לא שאלתי על כך, אך שאלתי בנושא הלכתי אחר, ורבינו ענה לי בחריפות ובידיעה מעמיקה, וכל הנסיעה הודיתי לבורא, שסיפק בידי את הזכות לקחת את הצדיק ברכבי, למרות שידעתי שלא אוכל להשתתף בסעודת ברית המילה, שהיא סעודת מצווה, כי אצטרך גם להחזיר את הרב לביתו.

כשהיגענו לאולם, הייתה שמחה רבה נסוכה על כל המשתתפים, וכל הקהל פרץ בשירה אדירה "ימים על ימי מלך תוסיף" וכו', ומיד התחילו במילה, כל הזמן ידו של הרב לא משה מידי, אך היה דבר מוזר, **הרב לא עלה לכיסא אליהו, ומי שעלה היה חמיו של אבי הבן**, ואכן הברית נעשתה והרב זצ"ל לא היה סנדק, כמובן, שהרב הוא זה שבירך את הברכות לאחר הברית, ומיד ביקש לחזור לביתו.

בדרך שאלתי: "הרי כת"ר היה צריך לשמש כסנדק, מדוע לא ישבתם על הכיסא או שבכלל לא הייתם מטריחים את עצמכם לבוא עד לכאן". השיב לי הרב בעוונה ובחן: "אבי הבן שוחח איתי לפני מספר ימים וביקש, שאסכים להיות הסנדק בעבור בנו, מיד השבתי לו שכן, ובפרט שהברית בצהריים, כך שזה זמן המנוחה ואיני נמצא ברבנות".

"אלא שהבוקר הגיע אלי האבא לבית הכנסת, ואמר לי **שחמיו כועס מאוד על שנותן את הכיבוד לרב**, ולא ייתכן שהוא יפסיד סנדקאות, אך אבי הבן בשלו ואמר שלא ייתכן לבזות את כבוד התורה, כבר הרב הוזמן, והוא לא יכול עכשיו לבטל זאת, כששמע דברים אלו אמר לו חמיו: 'תנסה לשכנע אותו, ואם יסכים- מה טוב, ואם לא, אז לא תהיה לי ברירה'. בבוקר, כששמעתי זאת השבתי לו: 'לחילה, חמייך קודם, הוא צודק, לתת את הסנדקאות לסבא זה דבר טוב, אני מוותר, העיקר שיהיה שלום בית'."

אז הקשיתי על הרב זצ"ל: "אז אם כן, מדוע בכל זאת הגיע הרב?", השיב לי: "האבא הזמין אותי והסכמתי להופיע בשמחתו, וכי אני צריך להתנות את הגעתי לברית בכך שאהיה סנדק, ואם לא אז אני פטור מלהופיע? אני ביקשתי לכבד את אבי הבן, שהזמין אותי ותו לא. אין זה קשור כלל ועיקר לגבי הסנדקאות". אציון, ששוחחתי עם אבי הבן לאחר הברית, והוא תיאר לי את העוול ועוגמת הנפש, שעשה לרב זצ"ל, אך הרב ניחם אותו במתק שפתיו וחזר ואמר, **שהוא לא מבין, מדוע הוא דואג לכבוד שלו באומרו: "הרי יש ברית והזמנת אותי, אז אני צריך להשתתף!"**

האדמו"ר הרב ישראל הגר זצ"ל - נולד ב-ב' אלול ה'תר"ך (1860). נקרא על שם חותן סבו, הגאון רבי ישראל פרידמן מרוז'ין. לאחר נישואיו עבר ללמוד בבית חותנו בדז'יקוב ולאחר פטירת חותנו חזר לויז'ניץ. לאחר פטירת סבו בשנת ה'תרמ"ה (1885) התמנה לרב בעיירה בידוולה, במרמורש. בשנת ה'תרמ"ח (1888) נאלץ לברוח מהעיירה לויז'ניץ עקב הלשנה. עם פטירת אביו בשנת ה'תרנ"ג (1893) בהיותו כבן 33 שנים בלבד החל לשמש כאדמו"ר לחסידי ויז'ניץ (האדמו"ר השישי). עשרות אלפים מיהודי אירופה היו לחסידיו. באותו זמן הקים הרב את ישיבות 'בית ישראל' ו'דמשק אליעזר' בויז'ניץ, שבראשה עמד בנו ר' אליעזר הגר. הישיבה התקיימה בעיירה עד השואה.

ב-י"ג באב ה'תרע"ד (1914), מספר ימים לאחר פרוץ מלחמת העולם הראשונה נפטרה אשתו. אולם, הרב סירב להמלט מהעיר, מחשש שיפיל פחד על היהודים הנותרים. לאחר שהרוסים חיפשו אחריו כדי לגייס אותו נאלץ להימלט לקוסוב, שם התגורר אצל קרובו, ר' משה הגר (בעל ה'לקט עני'). אולם כחודשיים לאחר מכן נאסר על ידי הרוסים ושוחרר לאחר השתדלות של חסידיו. **נודע בצדקתו וקדושתו, וב'אהבת ישראל' שלו ובענוותנותו הגדולה. בעל רוח-הקודש. גאון בתורה. רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-ב' סיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-76 שנים. ציונו הועבר מרומניה ע"י בנו (האדמו"ר ר' חיים מאיר) לארץ הקודש. הוא פנה לגאון ר' דוד שפרבר (אב"ד בראשוב) שהתגורר ברומניה ולגאון ר' משה דוד אסטרייכר ושניהם התירו הוצאת הארון והבאתו לארץ ישראל. נטמן באוהל בבית הקברות שומרי שבת בבני ברק (שם נטמנו רוב אדמו"רי החסידות שהלכו לעולמם).

אביו: האדמו"ר ר' ברוך (בעל 'אמרי ברוך' מוויז'ניץ). **אמו:** מרת ציפורה. **אחיו:** ר' פנחס מבורשא. **מרבותיו:** סבו, ר' מנחם מנדל (ה'צמח צדיק'), חותנו, ר' מאיר הורוביץ (ה'אמרי נועם' מדז'יקוב). **נשותיו:** מרת הינדא (זיווג ראשון - נישא בשנת ה'תרל"ה). בת ר' מאיר הורוביץ, בעל 'אמרי נועם' מדז'יקוב, מרת מרים (זיווג שני - נישא בשנת ה'תרפ"א, בת ר' יעקב כהנא אב"ד חצי-עמר), מרת שיינדל הי"ד (זיווג שלישי - נישא בשנת ה'תרפ"ז, בת ר' יעקב לייב מטריסק. נרצחה בשואה). **בניו:** האדמו"ר ר' מנחם מנדל (ראש ישיבה ואדמו"ר בוישובה), האדמו"ר ר' חיים מאיר (מילא את מקום אביו בגרויסוורדיין, ולאחר מכן בבני ברק), האדמו"ר ר' אליעזר (מילא את מקום אביו בויז'ניץ), האדמו"ר ר' ברוך (מייסד חסידות סערט-ויז'ניץ), ר' שמואל אבא. **בנותיו:** מרת חיה (נישאה לר' שלום רוקח מסקאהל), מרת חוה (נישאה לר' אלטר יחזקאל הורוביץ מדז'יקוב), מרת שרה (נישאה לר' צבי חיים הורוביץ מרימינוב), מרת דבורה (נישאה בזיווג ראשון לר' אלטר מנחם מנדל הגר מבורשה ובזיווג שני לר' משה חיים לאו, רבה של פיוטורקוב), מרת שיינא רחל (נישאה לר' אברהם יהושע העשל מזינקוב), מרת העניא (נישאה לר' מרדכי שרגא פרידמאן מבויאן צ'רנוביץ'). **מספריו:** **אהבת ישראל - על התורה ומועדים יאור ישראל.**

○ נדר ומדכי הרימו כוסיות 'לחיים' ואיחלו 'מזל וברכה', להצלחת העסקה החדשה. הנתונים שהציג מדכי, הסוחר הנודע מבוקרסט שברומניה, לסנדר, יהודי אמיד מעאראד, היו מפתים. סנדר נתן את אמונו באיש, הגיש לידיו את הכסף, וציפה לרווחים. עברו שבועות וחודשים. סנדר המתין בקוצר-רוח לדיעה כלשהי. עם הזמן החלו הספקות לכרסם בלבו. הוא נתן את כל כספו, ומי יודע אם פעל נכון? יום אחד נשמעו נקישות על דלת ביתו. האיש שבפתח הודיע לו: "מדכי פשט את הרגל. כספך וכספם של כל לקוחותי, ירדו לטמיון - והוא נעלם". הזר יצא, מניח את סנדר המום. האיש פרץ בבכי: "מאדם אמיד, נעשיתי אביון". הוא התקשה להסתגל למצבו החדש והסתגר בביתו. ידידיו הציעו לו לצאת ולהיות רוכל בכפרים, שבהן אין מכירים אותו. כך תיחסך ממנו הבושה, והוא ישתכר לפרנסת ביתו. קיבל סנדר את העצה ויצא לדרך. בעיירה גרוסוורדיין שכן באותה עת ר' ישראל מוויז'ניץ. הרב קיבל כל יהודי באהבה והרעיף שפע ברכות. סנדר החליט להיכנס לרבי ולקבל את ברכתו בדרכו החדשה. הרבי קיבלו בסבר פנים יפות וברכו. לא עבר זמן רב, וסנדר ראה בהתממשות הברכות. הוא הצליח מאוד, קנה בזול ומכר ברווח נאה. במרוצת הזמן החל לסחור גם עם הגויים, מכר לרבים מהם בהקפה, ואחת לכמה חודשים בא אליהם לגבות חובות. דבקותו ברבינו התחזקה. אחת לחודש שב לביתו, משאיר לאשתו סכום נאה לפרנסת הבית, ושוב יוצא למסע. בכל נסיעה היה הולך לגרוסוורדיין ונכנס לצדיק. ביקורו האחרון התנהל בדרך שונה מן הרגיל. הרבי קרא את הפתקה, שהגיש לו, ובה בקשותיו, אך לא מיהר להשיב. בעיניים חודרות הביט בסנדר זמן-מה, ולבסוף אמר: "**שתינצל מידי הגויים**". סתם ולא פירש.

לא היה לסנדר קצה חוט להבין את כוונת הצדיק. לא עברו ימים ודברי הרבי נשכחו. באחד מסיבובי גביית החובות בא לפלוטניצ'ה. לעת ערב ניגש לאחרון שבבעלי החוב, אנטוני האיכר. האיש קיבל את פניו בחיוך ואמר: "כבר חשיכה, ואתה תשוש ועייף. שכב לישון כאן ומחר בבוקר אשלם חובך". סנדר לא רצה ללון בבית, שיש בו פולחן והתחמק בתירוץ, שהבית קטן, ולא יהיה להם נוח להלינו שם. אנטוני דחק בו והציע לו לישון באסם שבחצרו, שם בחר גם בנו, תאודור, מצע נוח על הקש. עייפותו של סנדר גברה עליו, והוא הסכים.

סנדר ניסה לישון, אבל השינה נדדה ממנו. לבסוף סבר, כי אולי המקום שבו שכב לישון, אינו נוח לו. הוא שאל את בן האיכר האם יסכים להחליף איתו מקום. הצעיר נענה, וחיש שקע בשינה עמוקה. אך לסנדר ההחלפה לא הועילה כלל. כשנכח, כי לא יצליח לישון, החליט לקום ולצעוד לעיירה הסמוכה, שבה היה אמור לפגוש עוד לקוחות. את חובו של אנטוני יגבה בדרך חזרה. גם לאנטוני היו 'נדודי שינה'. באותה שעה החל להסיק את התנור בביתו. לשאלת אשתו ענה, כי הוא מתכוון להרוג את היהודי ולהשליך את גופתו לתנור. האישה נבהלה, אך אנטוני הסביר לה, כי יש כסף רב ברשות היהודי, וכך ייטלו את הכסף וגם ייפטרו מהחוב.

הלה יצא בחושך וחרבו בידו אל האסם. הוא ידע בדיוק היכן שכב סנדר לישון, ובהינף יד הטיל את החרב על הישן והרגו. הוא גרר את הגופה לתוך הבית ואז פתאום ראה את פני ההרוג: בנו, תאודור! "מה עשית?! רצחת את הבן שלנו!", צעקה אשתו. הוא התגונן וטען, כי הדבר נעשה בשגגה. ריב קולני פרץ ביניהם. באותו זמן צעד סנדר לעבר העיירה השנייה. שוטרים שראו אותו חשדו, שהוא גנב. הוא סיפר להם, מי הוא, והיכן לן בלילה, והשוטרים לקחוהו עמהם לבית האיכר, כדי לאמת את דבריו. בהגיעם אל הבית שמעו מאחורי הדלת את קולות הריב.

האיכר זעק, כי כוונתו הייתה להרוג את היהודי והבן נהרג בטעות, ולכן עכשיו עליהם לטעון, שהיהודי האורח הרג את בנו... לא עברו דקות אחדות ואנטוני נלקח כבול באזיקים בידי השוטרים. הם אמרו לסנדר, כי 'שיחק לו מזלו' שתפסוהו. אלמלא כן הם היו מאמינים לאנטוני, וסנדר היה יושב במאסר על רצח הבן. סנדר נשא עיניו לשמים והודה לה'. או-אז נזכר פתאום במילים שאמר לו הצדיק: "**שתינצל מידי הגויים**".

רבי ישראל הגר זצ"ל - נולד ב-ב' אלול ה'תר"ך (1860). נקרא ישראל על שם חותן סבו רבי ישראל מרוז'ין. לאחר נישואיו הראשונים עבר ללמוד בבית חותנו בדז'יקוב ולאחר פטירת חותנו חזר לויז'ניץ. לאחר פטירת סבו בשנת ה'תרמ"ה (1885) נתמנה לרב בעיירה בידוולה, במרמורש.

בשנת ה'תרמ"ח (1888) נאלץ לברוח מהעיירה לויז'ניץ עקב הלשנה. עם פטירת אביו בשנת ה'תרנ"ג (1893) נתמנה לאדמו"ר לחסידי ויז'ניץ (האדמו"ר השישי), והוא בן 33 בלבד. גדולי הדור כינוהו 'הצדיק הטוב והמתוק'. עשרות אלפים מיהודי אירופה היו לחסידיו. באותו זמן הקים הרב את ישיבת בית ישראל ודמשק אליעזר בוויז'ניץ, שבראשה עמד בנו ר' אליעזר הגר. הישיבה התקיימה בעיירה עד השואה.

ב-י"ג באב ה'תרע"ד (1914), מספר ימים לאחר פרוץ מלחמת העולם נפטרה אשתו. אולם הרב סירב להמלט מהעיר מחשש, שיפיל פחד על היהודים הנותרים. לאחר שהרוסים חיפשוהו למטרת גיוס נאלץ להימלט לקוסוב, שם התגורר אצל קרובו, ר' משה הגר (בעל ה"לקט עיני"). אולם לאחר כחודשיים נאסר על ידי הרוסים ושוחרר במאמצי החסידים. **נודע בצדקתו וקדושתו, וב"אהבת ישראל" שלו ובעוונותו הגדולה. בעל רוח-הקודש. גאון בתורה. רבים פנו אליו ונושעו.**

נפטר ב-ב' סיוון ה'תרצ"ו (1936). חי כ-76 שנים. ציונו הועבר מרומניה ע"י בנו (האדמו"ר ר' חיים מאיר) לאחר שהבטיח לעשות ככל יכולתו להעלות את אביו לארץ הקודש. הוא פנה לגאון ר' דוד שפרבר (אב"ד בראשוב), שהתגורר ברומניה ולגאון ר' משה דוד אסטרייכר ושניהם התירו הוצאת הארון והבאתו לא"י. הוא נטמן באוהל בבית הקברות שומרי שבת בבני ברק (שם נטמנו רוב אדמורי"י החסידות שהלכו לעולמם).

אביו: ר' ברוך (בעל 'אמרי ברוך' מוויזשניץ). **אמו:** מרת ציפורה. **אחיו:** ר' פנחס מבורשא. **מרבותיו:** סבו, רבי מנחם מנדל (ה"צמח צדיק"), חותנו, ר' מאיר הורוביץ (ה"אמרי נועם" מדז'יקוב). **נשותיו:** מרת הינדא (זיווג ראשון- נישא בשנת ה'תרל"ה בת ר' מאיר הורוביץ, בעל 'אמרי נועם' מדז'יקוב), מרת מרים (זיווג שני- נישא בשנת ה'תרפ"א, בת ר' יעקב כהנא אב"ד חצי-

עמר), מרת שיינדל הי"ד (זיווג שלישי- נישא בשנת ה'תרפ"ז, בת ר' יעקב לייב מטריסק. נרצחה בשואה). **בניו:** ר' מנחם מנדל (ראש ישיבה ואדמו"ר בוישובה), ר' חיים מאיר (מילא את מקום אביו בגרויסוורדיין, ולאחר מכן בבני ברק), ר' אליעזר (מילא את מקום אביו בוויז'ניץ), ר' ברוך (מייסד חסידות סערט-ויז'ניץ), ר' שמואל אבא.

בנותיו: מרת חיה (נישאה לר' שלום רוקח מסקאהל), מרת חווה (נישאה לר' אלטר יחזקאל הורוביץ מדז'יקוב), מרת שרה (נישאה לר' צבי חיים הורוביץ מרימינוב), מרת דבורה (נישאה בזיווג ראשון לר' אלטר מנחם מנדל הגר מבורשא ובזיווג שני נישאה לר' משה חיים לאו, רבה של פיוטורקוב), מרת שיינא רחל (נישאה לר' אברהם יהושע העשל מזינקוב), מרת העניא (נישאה לר' מרדכי שרגא פרידמאן מבויאן צ'רנוב'ץ).

מספריו: אהבת ישראל - על התורה ומועדים • אור ישראל.

להלן סיפורים מופלאים המעובדים מהספר 'קדוש ישראל', שמהם ניתן ללמוד מעט מגדולת רבינו: החסיד ר' דוד סלר חלם פעם, כי הובא למשפט בפני בית הדין שלמעלה ונפסק **דינו להסתלק מן העולם**. לפתע ראה, שנפתחה דלת ורבינו נכנס, ניגש אל שולחן הדיינים והחל לטעון לטובת הנדון. לאחר הטעון שוב דנו השופטים, ויצא הפסק, שיש להשאירו בחיים. בקומו בבוקר זכר ר' דוד את חלומו, והיות שלא מצא מנוחה לנפשו, נסע אל רבינו זצ"ל. **תיכף בהכנסו בטרם פצה פיו לספר חלומו, אמר לו הצדיק: "אבל הטענות שלי בכל זאת הועילו" - אזי הבין, שזה לא היה חלום גרידא, כי אם מציאות ממש.**

היהודי מטרנובה חלה פעם קשות, ואיתו גם ילדו. מחלתם נמשכה זמן מסוים, ועקרת הבית טיפלה בעמל רב בשני החולים. באחד הימים, ביושבה לנוח קמעא מרוב עייפותה, השעינה ראשה על השלחן ונרדמה. והנה חלמה, שנכנסה לאולם גדול, שם ישבו רבנים בעלי הדרת פנים ולמדו תורה. היא התייצבה בפתח, הסתכלה והזינה עיניה במראה מתוך הנאה.

לפתע ניגש אליה יהודי מהיושבים שם ושאל אותה: "האם שמך עטל בת פרל?" - "כן", השיבה האשה. פתח היהודי את ידיו וראתה, כי בידו האחת החזיק אבן יקרה גדולה ובידו השנייה - קטנה. "באיזה יהלום את בוחרת?" - שאל אותה בעל הדרת הפנים. "רבי, אני חפצה בשניהם", ענתה האשה. **"את שניהם גם לי אין נותנים"**, הפטיר נשוא הפנים.

"אם כן אני בוחרת בגדול", אמרה האשה, ותיקץ משנתה. לא עבר מעת-לעת ובעל האשה, הבריא, אולם הילד החולה ל"ע נפטר. חודשים מספר לאחר מכן בא רבינו לביקור במרמורש, ובין הבאים אליו עם הפתקאות היו גם הבעל והאשה הללו. בהיכנסם אל הקודש פנימה, הכירה האשה, כי רבינו הוא זה שנתן לה לבחור בין היהלומים, וכתוצאה מאותה בחירה הבריא בעלה ובנה נפטר ל"ע. בהיזכרה בכל המאורע, הזדעזעה מאד והתעלפה. מיד הוציאוה משם, ובהשב נפשה בקרבה סיפרה את כל השתלשלות האירועים.

בתקופת מלחמת העולם באו מספר יהודים מעיר סיגט אל רבינו והתאוננו, כי בלשכת הגיוס שבעירם מונה קצין אוסטרי בשם דיאמנט, שהוא קפדן מאד. מסרב לקבל שוחד ומגייס כל אחד לצבא. הצית רבנו סיגריה והסתובב בחדרו אנה ואנה כשהוא מהורהר. כעבור זמן מסוים אמר: "סעו לביתכם, חצי דיאמנט המתקתי". למחרת, כל מי שהלך להתייצב - שוחרר.

הרה"ק רבי חיים אלעזר שפירא זצ"ל אבדק"ק מונקאטש - נולד ב-ה טבת ה'תרל"ב (1871) בסטריז'וב שבפולניה. נקרא ע"ש אבי זקנו, ר' אלעזר שפירא מלאנצהוט. מצאצאי ר' צבי אלימלך מדינוב (בעל ה'בני יששכר'). כבר משחר ילדותו ראו את עמקות שכלו ומהירת השגתו וכח זכרונו הנפלא. בהיותו כבן שלוש שנים חלה והגיע עד שערי מוות והוסיפו לו את השם חיים. גאון אדיר בתורה בנגלה ובנסתר. למד תורה מתוך יסורים. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרע"ד (1913) מילא את מקומו. מגדולי מנהיגי היהדות באונגארן שהשפעתו התפשטה על פני תבל. נודע בדרשותיו הנלהבות שעוררו את הלבבות. הקים את כולל תפארת צבי (ע"ש אביו). הקים את שכונת בתי מונקאטש בירושלים. ולאחר מלחמת העולם הראשונה ייסד את ישיבת דרכי תשובה, שמשכה אליה רבים מכל רחבי הונגריה וצ'כוסלובקיה, הוא אף עמד בראשה. נפטר ביום ב' סיון ה'תרצ"ז (1937). ציונו בבית העלמין בקרופיץ. חי כ-66 שנים. לאחר פטירתו שימש חתנו, ר' ברוך יהושע רבינוביץ כרב העיר ואדמו"ר חסידות מונקאטש.

סבא (מצד אביו): ר' שלמה (בעל ה'שם משלמה'). **אביו:** ר' צבי הירש ממונקאטש (מח"ס 'דרכי תשובה'). **אמו:** הרבנית אסתר. **בתו (היחידה):** מרת חיה פרימא רבקה (נישאה לר' ברוך יהושע ירחמיאל רבינוביץ'). **נשותיו:** הרבנית חיה חאשא (בת ר' שרגא יאיר רבינוביץ מביאלובז'ג-זיווג ראשון, נישא בשנת ה'תרמ"ז-1886), הרבנית רחל פרל (בת ר' יעקב משה סאפרין מקאמארנא-זיווג שני, נישא בשנת ה'תרפ"ז-1926). התגרש מאשתו הראשונה לאחר שבמשך עשרים שנה לא היו לו ילדים ממנה!). **מתלמידיו:** ר' יצחק אייזיק מושקוביץ (אב"ד מאור הגולה), ר' נטע שלמה שליסל (דומ"ץ מונקאץ ומח"ס נטע שעשועים), ר' דוד קליין (מח"ס בית ארזים), ר' יצחק שטרנהעל (מח"ס כוכבי יצחק ורב בבלטימור), ר' יחיאל מיכל גאלד (מח"ס מאסף לכל המחנות). **מספריו ימנחת אלעזר-שו"ת יאות חיים-הלכות תפילין יאות שלום-הלכות מילה ידברי קודש-דרשות ידברי תורה-9 כרכים המכילים חידושים, רמזים ואגדות ידרכי תשובה-הלכות מקוואות יהגהות הירושלמי-פירוש על תלמוד ירושלמי יחיים ושלום-על התורה יאדון כל יחמישה מאמרות-תורת שבת, סמוכים לעד, נוסח התפילה, מילי דהספידא, זיכרון צדיקים ימשמיע ישועה-חיזוק אמונה בביאתו הקרובה של המשיח ינימוקי אורח חיים-על חלק אורח חיים בשלחן ערוך יעולת תמיד-על מסכת תמיד תלמוד בבלי ישער יששכר-על המועדים.**

בספר 'שיח זקנים' מובא סיפורו של הרה"ח ר' חיים אלטר לעפקאוויטש: "אבי ז"ל הוצרך להתייצב בפני ועד הצבא ביום צום גדליה בשנת ה'תרצ"ב (1930) בערך, וכידוע כדי להיפטר מהשירות הצבאי היו משחדים את אנשי הוועד (קאמיסיאן), אבל בעיר נירעדהאז, שם הוצרך אבי להתייצב, היה קאמיסיאן שהיה שונא ישראל מובהק ועל אף תאוותו לממון-היה כובשה ובלבד שיוכל לצער ולשלוח לצבא יהודי. אחד מאנשי עירנו, הרה"ח ר' לייבוש קליין ז"ל, נסע בראש השנה לרה"ק ממונקאטש. שלח אבי עמו פתקא אל הרה"ק, כדי שיברך אותו שיוכל, על אף שהמצב שנראה ללא מוצא להשתחרר מן הגיוס לצבא. ביום צום גדליה בבוקר חזר ר' לייבוש ממונקאטש ברכבת. באותה רכבת נסע אבי לנירעדהאז להתייצב בפני ועד הצבא, ופגש את ר' לייבוש באחד הקרונות. אמר לו ר' לייבוש, שהרב ממונקאטש אמר: "עוד היום תחזור, משם עם זקנך ופאָותִיךָ".

"כשהגיע אבי לנירעדהאז, כבר מצא שם את אביו, שהראה לו בידיו, שכבר עשה כל מה שביכולתו ואי אפשר לשחדו, ואינו רואה כל מוצא. אבי עשה איזה פעולה ברגלו, וגם מרח על המקום ההוא, שע"י זה היה נראה כחולה מעט. והנה בדרך כלל, אף כשהגיעו חולים שבאמת, לא היו מסוגלים לשרת בצבא, מכל מקום ברשתם היו אנשי הצבא גוזזים את זקנם ופאותיהם, ורק לאחר מכן היו משחררים אותם לנפשם". "כשעמד אבי לפני אנשי הוועד, וראו את החולי על רגלו, אמרו 'שמה מונח המטבע'. כלומר, שאבי עשה כאן איזה רמאות, ואעפ"כ שלא כדרך הטבע שחררו אותו, וגם לא התעללו בו ולא גזזו את זקנו ופאָותִיו, ואמרו לו שישלחו אליו את כתב הפטור באמצעות הדואר. זוכר אני כשהגיע הפטור, היה כתוב, שבשנים כתיקון משוחרר, ובעת מלחמה ג"כ אינו ראוי, כי אם לעשות איזה שירות, אבל לא להחזיק כלי מלחמה בידו".

יפר הגה"צ ר' אלחנן היילפרין ששמע מהרה"צ האדמו"ר ממונקאטש שליט"א: רבינו בהיותו בבית הרפואה בבודאפסט, בחודשי החורף ה'תרצ"ב (1937) קודם פטירתו, ביקש לסדר לו מניין לשבת בחדר פרטי בבית-הרפואה. ההנהלה הסכימה, בתנאי שישמור על השקט שלא יטרידו את החולים. אולם רבינו במנחה ער"ש, אמר בזעקת הלב את הפסוקים: "יאמרו גאולי ה'... וממערב מצפון ומימים (תהלים קז,ג)". ובאומרו הפסוקים "ויצַעקו אֵל ה', ויצַעקו אֵל ה'" רעשו סיפי הבית מקול בכיותיו, עד שהתקבצו כל המון אנשי בית-הרפואה כי נבהלו".

מיד הגיע המנהל וטען שרימו אותו, כי לא קיים הרה"ק הבטחתו לבל ירעיש, ענה לו הרה"ק: 'וכי אני הראשון, שעושה רעש בבית-הרפואה? הלא אתמול היה רעש כזה, ועוד גדול משל היום'. השיב המנהל: 'הרעש אתמול היה מחמת פצוע קשה שהובא לכאן, ולא יכלו להשקט את כאביו, ומחמת כן צעק בקולי קולות, ודבר כזה קורה מזמן לזמן בבית-הרפואה, אבל רעש הרבי היה על חנים ולא דבר'. ענה הרה"ק בהתרגשות: 'מה אתה יודע על גודל הכאב וצער השכינה הקדושה וצער כלל ישראל, האם תדע כמה כואב ומר ליהודי, המצפה כבר אלפיים שנה לביאת המשיח? הלא הכאב גדול פי כמה, ואיך לא אצעק?!' (שיחתן של עבדי אבות)

רבינו חיבב מאוד את נכדו הקטן, צבי (שנולד לאחר שנים ארוכות לבתו היחידה). בחודש אלול, בשנה האחרונה לחייו, כשתקע האדמו"ר בשופר, ביקש הילד שיתקע עוד תקיעה אחת בעבורו. הסב נענה, וכל החודש תקע עוד תקיעה לשמחת נכדו. כשהגיע ערב ראש-השנה לא תקע האדמו"ר בשופר, מכיוון שאין תוקעים בערב ראש-השנה. אולם הנכד לא ויתר, רקע ברגליו והתחנן: "תקיעה אחת, רק תקיעה אחת". לבסוף הסב נכנע לו ותקע תקיעה אחת. בראש-השנה, לפני התקיעות, פתח האדמו"ר את ארון-הקודש וקרא: "ריבונו-של-עולם! עליי לבקש מחילה על שעברתי על המנהג המקובל ותקעתי אתמול בשופר. עשיתי זאת, כי לא יכולתי לשאת את בכיו של נכדי. ואתה, ריבונו-של-עולם, בניך שוכבים על הארץ ומתחננים - רק תקיעה אחת! תקע בשופר גדול לחרותנו! האם לא תיענה לתחנוני בניך?!".

האדמו"ר רבי צבי הכהן טורנהיים זצ"ל - נולד ב-ה' אייר ה'תרע"ד (1914) בעיר ביאלא פודולסק. התייתם מאביו כאשר עדיין לא הגיע לגיל חמש. אימו הצדקנית גידלה את כל ילדיה במסירות נפש מופלאה (ידועה הייתה במעשה גמילות חסד וביתה היה פתוח לאורחים). בהיותו נער ניכר כי נועד לגדלות. הקדיש את זמנו ללימוד תורה ובעיקר התבלטה בו התכונה של אהבת רעים בצורה יוצאת מגדר הרגיל. את תחילת דרכו עשה בישיבה בעיר הולדתו, במנובהרדוק, במזריטש ובפינסק. עוד בהיותו בחור כבן 16 שנים בלבד כבר כיהן כראש ישיבה בלודז'ט שלידי שעדליץ. הדוחק באותם שנים היה עצום. כאשר שלחו מביתו אוכל- היה מחלקו לחבריו העניים והוא לא אכל מזה.

כשפרצה מלחמת העולם השנייה, החל לנדוד כאשר כל בני משפחתו נעקדו על קידוש ה' הי"ד. השואה האיומה הכחידה את זכר חסידות לוקווע וולברוז' המעטירה אשר האצילה מהודה על יהדות פולין המעטירה. ורבינו ראה לעצמו את הזכות והחובה לחדש את שושלת אבותיו הקדושים. ואכן בעשר אצבעותיו עשה הכל להקים שם ושארית לזכרם ולהפיץ את תורתם הק'. גם בשנות המלחמה למרות הסבל הרב והניתוק ממשפחתו המשיך להרביץ תורה לעדרים ולא שת ליבו לגזירות השלטון הקומוניסטי של סטאלין הצורר. היה אמור להישלח לסיביר אולם הוא ניצל בכך שהפיל עצמו מהרכבת.

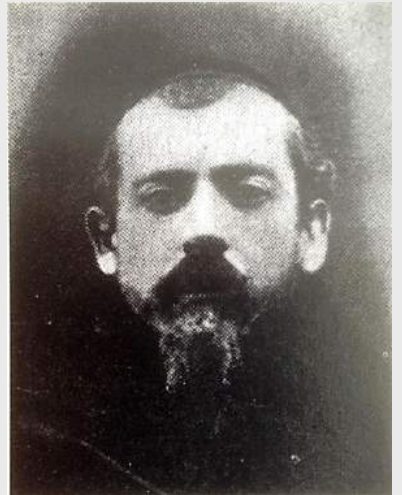

הגיע לסמרקנד בבוכרה, ועשה הכל כדי לסייע לפליטים ברוחניות וגשמיות. דאג לאלו שאין להם מה לאכול והשתדל לסייע כפי יכולתו. בעקבות עלילת שווא נשפט לשנת גלות בסיביר. לאחר שריצה את רוב עונשו, הצליח להשיג אישור מהרופא המקומי כי אינו כשיר לשבת במקום וכך ניצל פעם נוספת. האדמו"ר ר' יוסף יצחק שניאורסון מליובאוויטש הורה לו לנסוע לברזיל ולהפיץ שם תורה ויהדות. הקים ישיבה חרדית וכן את 'אגודת מחזיקי היהדות והאחוה', אשר הוציאה מכתבים ליהודים במקום להתחזק בשמירת השבת. בשנת ה'תשמ"ה (1985) עלה לא"י. עם בואו פתח כולל אברכים בשם 'דיבוק חברים' וכן מסר שיעור תורני עמוק לאברכי הכולל. בשנת ה'תשמ"ח (1988) פתח בית מדרש ע"ש אבותיו הק' בצפון בני ברק. הירבה בצומות וסיגופים למען עם ישראל. אהבת ישראל שבו לא ידעה גבולות. בעת שנפלו הסקאדים, היה יוצא לבתי הרפואה לבקר את הפצועים ולברכם. כל חייו היו רצופות מסירות נפש לכלל ולפרט. מסכת חיים של תורה, עבודת שמים, חסידות, ענווה ללא שיעור. קיבל כל יהודי בסבר פנים יפות קטן כגדול. כאשר בירך את עמו ישראל ראו באופן מוחש, מה הפירוש כל מעשיו היו באופן של הצנע לכת. נפטר ב-ד' סיוון ה'תשס"א (2001). חי כ-87 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים. בנו, ר' שמואל התמנה לרב בית המדרש ורו"מ המוסדות, להמשיך במפעל הגדול שהחל רבינו בשיקום והרחבת בית לוקווע - וולברוז'.

אביו: ר' יאיר אלימלך הכהן (בן האדמו"ר בעל 'דברי העם' מלוקווע, נין האדמו"ר ר' יששכר בעריש הכהן טורנהיים בעל 'עבודת יששכר' מוולברוז). **סבא:** ר' עקיבא מאיר. **אמו:** מרת שרה לאה. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' יוסף אליעזר מילגרוד מקייב-מחסידי חב"ד). **מרביתו:** ר' יעקב ישראל קניבסקי (בעל קהילות יעקב, הסטייפלר), ר' ניסן נעמנוב, ר' מנדל פוטרפאס זצ"ל. **מתלמידיו:** ר' חיים ברוך ויכלדר (איש דגל ירושלים), בנו ר' שמואל ועוד. **בניו:** הרה"ח ברוך אייזיק ז"ל מברוקלין (היה בעל חסד ומכניס אורחים גדול), הרה"ח חיים יוסף אליעזר (רב קהילה ושליח חב"ד בטרומבול ארה"ב), הר"ר יאיר אלימלך (יד ימינו של אביו האדמו"ר זצ"ל ונציג קרן ספרא בישראל), ר' שמואל (ממלא מקום אביו). **בנותיו:** מרת אסתר לאה ע"ה (נישאה להרה"ג שמואל יצחק גמזו דיין בב"ד בחיפה), מרת מלכה דבורה (אלמנת הר"ר יצחק משה גולדשטיין ז"ל, בעל חסד ואהוב על הבריות). **מחיבוריו:** יצבי לצדיק- ד"ת על פ"ש.

לעיתים אנו מחפשים אלו מופתים עשה אותו הצדיק. על כך מסופר שבנו של ה'חפץ חיים' נפגש בכנסיה הגדולה הראשונה עם הגבאים המשמשים בקודש של האדמו"רים השונים בתקופה ההיא שגם באו להשתתף בכינוס. כל אחד מהם סיפר מופתים על כוחו של רבו ואז שאלו את בנו של הח"ח: "נו, תספר אתה מופת?". ענה להם: "אצלכם, 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים' אצל אבא הוא "מקיים כל מה שהקב"ה גוזר!". אין לנו צורך במופתים שרבינו עשה. עצם העובדה שהוא הצליח ב"ה להחזיר עטרה ליושנה ולהחיות חסידות שכבר שכחו שהיא הייתה בכלל קיימת זהו מופת גדול עד מאוד! מה גם שבקתה קטנה שהוא קידש לבית מדרש באיזור חילונו לגמרי עם התנגדויות והתנכלויות מהשכנים נהפך למגדלור של תורה ותפילה עם יותר מ-40 מניינים ליום! (12 שחרית + 8 מנחה+ 20 ערבית) בכל שעות היום והלילה עם יותר מ-1000 מתפללים ליום והכל בזכותו ובכוחו אין לך מופת גדול מזה!!!

ההקפיד ללכת בכל יום למקווה ולא משנה מה היה מצב בריאותו (גם על אבותיו מסופר שהיו שוברים את הקרח בחורף וטובלים). לא לקח תרופות כלל בשבת גם כשהגיע לגבורות והיה חולני ל"ע וסבל מהלב, מסוכר, חוסר נשימה (הריאות שלו עבדו 50%) ועוד. בשל גילו ומצבו הבריאותי לקח לו בשבת יותר משעה ללכת מביתו ברחוב אור החיים עד לביהמ"ד בר' סירקין (רק לסבר את האוזן, מדובר בהליכה של כעשר דקות). היה יוצא בשש בבוקר ונשאר בביהמ"ד עד למוצאי שבת בשעון קיץ בשעה 8:30 בערב. לא היה לו שם מיטה ולא אוכל והנכדים היו מביאים לו בכל שבת סיר קטן עם חמין שעד שהגיע אליו היו כבר פושרים והיה מסרב ללכת לשכנים שגרו בסמיכות לביהמ"ד למרות שהיו מזמינים אותו. היה כל השבת יושב ולומד ותוך כדי הלימוד נרדם על השולחן.

הגאון הרב אברהם שמעון הלוי אנג'ל הורביץ מזליכוב הי"ד- נולד בשנת ה'תרל"ו (1875) בזליכוב (עיירה הממוקמת בין וורשה לראדום). עוד בהיותו בגיל הרך התבלט בידיעותיו. כשהיה כבן שש נבחר אצל הגה"ק רבי יהושע'לי מקוטנא בכל שישה סדרי משנה כאשר בגיל זה היה כבר בקי בעשרים-וארבעה ספרים: תורה, נביאים וכתובים, ורק לאחר שידע את כל המשניות על בורין, ניגש ללמוד גמרא. לאחר פטירת אימו אביו נישא שנית, והנער יצא ללמוד כעשר שנים רצופות בבית מדרשו של הרה"ק מקוזניץ רבי זליג אליעזר. בגיל י"ח שנה כבר היו שגורים על פיו כל מסכתות הש"ס מברכות ועד נידה, וכל הספרא והספרי, תוספתא ומכילתא.

לאחר שנישא ישב על שולחן חותנו. לאחר שנים, כשחמיו התרושש, חזר לזליכוב והתפרנס מייצור חומץ (היות ולא רצה להתפרנס מעסק התורה). בהמשך סחר בכלי חרסיה ולאחר זמן מה פשט את הרגל ובני משפחתו רעבו ללחם ולכן נאלץ לשמש כמגיד שיעור בישיבה לצעירים בצאנז (בעוד משפחתו נשארה בפולין). אחרי תקופה מסוימת עבר מצאנז להרביץ תורה בקשאנוב, משם הלך ללמד בישיבת 'בית

ישראל' בסטולין. לאחר מכן שימש כר"מ בישיבת 'תומכי תמימים' של חסידי ליובאוויטש בוורשה. בהמשך שימש כמגיד שיעורים בישיבת 'חכמי לובלין' ובהמשך שימש כמשגיח. גאון אדיר בתורת הנגלה וגאון הגאונים בתורת הנסתר. ענותן מופלא. מרבית ימיו היה עסוק בתפילה, עטוף בטלית ומוכתר בתפילין. בעל רוח-הקודש. נרצח בקיץ ה'תש"ג (1943) על ידי הגרמנים ימ"ש. חי כ-68 שנים.

אביו: ר' מאיר (בתחילה התפרנס מחומץ. לימים שימש כראש ישיבה בצאנז ובהמשך שימש ראש ישיבת ליובאוויטש. מיוחס בן אחר בן להשל"ה הקדוש ולרבינו זרחיה הלוי בעל ה'מאור'). **אשתו:** בת הגביר ר' משה פייגנבוים מגרוואלין. **מרבתי:** הרה"ג זליג אליעזר מקוזניץ (בן הרה"ק ר' יעקב מבלנדוב), הרה"ג אלכסנדר ברבי נפתלי הירץ, הרה"ג משה פרלוב. **מתלמידיו:** הרה"ג שמואל הלוי וואזנר, הרה"ג ברוך שמעון שניאורסון (ראש ישיבת טשעבין), הרה"ג נתן לוברט, הרה"ג יצחק שטרנהלל.

מסופר שהגאון רבי יהודה מאיר שפירא (ראש ישיבת חכמי לובלין) הדפיס מודעה אודות משרת ראש הישיבה של ישיבת 'חכמי לובלין', וביקש מהמועמדים שיכתבו מה שלמדו ומדוע לדעתם הם מתאימים לשמש כראש ישיבה. רבינו בפשטותו שלח פתק שידוע ש"ס בבלי ירושלמי, מדרש, זוהר, ספרי מהר"ל, כתבי רבינו האריז"ל, ספרי חסידות וכו' הגר"מ חשב, שאיש זה מהתל בו. אבל כשראה את הגאון הרב דב בעריש וידנפלד (הרב מטשעבין) ושאל אודות רבינו, שמע שמדובר רק מקצת שבחו.

יפר תלמידו הגאון הגדול מרן רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל שפעם ישב עם הגאון רבי מאיר שפירא לפני רבינו ועל כל דבר הביא סמך מלשון הזהר, פסיקתא, פי' הר"ש בטהרות וכו' ואחר כך נאנח רבינו, כי גברה עליו השכחה. רבי מאיר שפירא התפלא, שכן אם כבוד תורתו זוכר הכל עכשיו, מה היה זוכר לפני השכחה? וענה שמלפנים היה יכול לסדר כל הש"ס במוחו עפ"י שיטת ר"ת, רבינו פרץ, מהר"י ברצלוני וכו' **ואם לדוגמא היה לומד בתוספות דברי ריב"א, היה עובר במוחו כל דברי ריב"א בש"ס אם מתאימים לסברא זו, וכיום אין ביכולתו לזכור זאת...** בשבתות של ארבע פרשיות היה מתפלל לפני העמוד, והיה אומר את הפיוטים ללא סידור.

יפר תלמידו הגה"ח ר' נתן לוברט זצ"ל: רבינו ידע את שישה סדרי משנה על פה עם כל הגירסאות. כידוע ישנן גירסאות רבות לנוסח המשנה. פעם אחת למד עם תלמידים שישים דפי גמרא במסכת זבחים בבת אחת. מאידך, לאחר פטירת הגר"מ שפירא, מסר רבינו שיעורים בישיבה. או אז למד בעיון רב כשבעה דפי גמרא במסכת חגיגה במשך כחורף שלם. בשיעורו התקשה פעם בהבנת דברי תוספות מסויים שרבים נילאו לפרשו, למחרת הגיע לשיעור, **וחיווה דעתו, שיש להגיה בתוספות תיבה אחת.** שאלוהו: מניין לו זאת. והשיב: **"כך גילו לי מן השמיים!"**

יפר יהודי זקן, שהיה מתלמידי רבינו: "רבינו חיבר ספר בקבלה ואמר לי לפני השואה, שעתידיים לאבד מישראל שישה מיליון יהודים, וזאת לפי שבזמן שחטאו ישראל בעגל היו שישים ריבוא מבני ישראל, ואיתא שכל נשמה, שהייתה בדור ההוא, מתחלקת לעשר נשמות בדורות שאחריהם, ואכן הרגו שם שישה מיליון יהודים", הוא כתב כעין יומן בכל יום ויום, מה שאמר לו רבינו.

יפר תלמידו הג"ר יצחק שטרנהלל שלמד אצלו בצאנז (בספרו כוכבי יצחק)- **בל"ג בעומר חזר רבינו בע"פ על כל המשניות, שבהן מוזכר רשב"י עם הרע"ב ותוס' יו"ט.** ובלמוד החומש היה מציע שלושים-ארבעים קושיות ומתרץ את כל הקושיות בתירוץ אחד.

יפר ר' שמחה זייאנץ מסאן-פאלו, שפעם אחת הלך עם רבינו ברחוב ועברו ליד חנות ספרים, שבעל החנות הניח ספרים מחוץ לחנותו, ואז יצא לאור הספר 'תוצאות חיים' על שבת מהגאון האדיר ר' מנחם זמבא. עזר רבינו ועבר על כל הספר ובאמצע אמר: "זה כתוב ברשב"א במס' פלוני וזה ברמב"ן במס' פלוני וזה בשו"ת רעק"א ועוד ועוד... וזה גם אני אמרתי" וכך אמר הרבה מאוד פעמים.

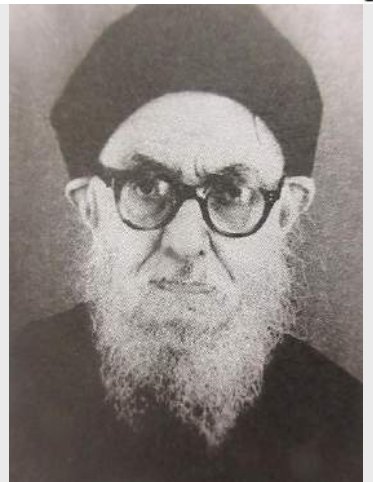
בחג הסוכות בבוקר, לפני שבירך על האתרוג, חזר בעל פה על מסכת סוכה, ולא החסיר אף דיבור אחד מפירוש רש"י.

כשלימד בישיבת חכמי לובלין נתקלו באיזה תולדות על חנוכה שבמבט ראשון נראה קשה להבנה, וניגש איזה בחור לרבינו לשאלו מה הפשט בתולדות מוקשה זו. החל רבינו לומר במשך כמה שעות הקדמות מקבלה ועניינים שונים, רק לאחר כל האמור הסביר לו, מה כוונתו בזה עפ"י ההקדמה שהשמיע קודם לכן, וכל דברי התולדות נתחווירו ונתבררו.

בקיץ ה'תש"ג, בעת חיסול גטו קרקא, הוצא רבינו לדרוכו האחרונה מעוטף בטליתו. הבחין בו איש משטרה יהודית ורצה להצילו. רבינו סירב ואמר: **"כלך לך מזה! אינני רוצה שתצילני! ברצוני לצאת יחד עם כל היהודים- על קידוש ה'!"**

הגאון הרב מרדכי אמייס הכהן זצוק"ל - נולד בשנת התרמ"ו (1886) באי ג'רבה. משפחתו מיוחסת לרבי ישמעאל כהן גדול ובנוסף בידי המשפחה מגילת יוחסין עד עזרא הסופר. כבר בילדותו נודע בפיקחותו הרבה וישב בין ברכיהם של גדולי הרבנים בג'רבה ובתוניס. (לא לחינם נקרא על ידי חבריו בשם 'אמייס' שמשמעותו בערבית תער על שם חרפותו, מאוחר יותר מחשש לעין הרע הוסיף לו אביו את השם 'כמוס' שפירושו חמש).

בשנת ה'תרס"ט (1908), בהיותו כבן עשרים ושתיים שנה בלבד מונה רבינו לדיין באי ג'רבה הגם שהייתה עיר מלאה חכמים וסופרים. בשנת ה'תרע"א (1911) החל לשמש ברבנות ובשנת ה'תרע"ה (1915) מונה לראש רבני ג'רבה. בשנת ה'תש"י (1950) עבר לגור בתוניס והוא מונה לשמש כאב"ד הגדול. בשנת ה'תשט"ו (1954) עם פטירת הגאון ר' דוד בן בארון רבינו מונה לשמש כראש רבני תוניסיה. מתוקף תפקידו היה מיווד עם ראשי השלטון בתוניס כשאת קשריו אלו ניצל לפעול לטובת אחיו היהודים ואף הביא לבחירתו של חבר הפרלמנט היהודי הראשון בתוניס.

רבינו אף פעל למינויים של רבנים בכל ערי תוניסיה שיורו את העם דרך ה' זכה להערכה רבה גם בקרב גויי הארץ. נודע כפועל ישועות שברכותיו חוללו פלאים. סגפן. ענותן. הסתלק ביום חג השבועות ו' סיוון ה'תשל"ד (1974). חי כ-88 שנים. ציונו בעיר הבירה תוניס שבתוניסיה.

אביו: רבי יצחק. **אימו:** מרת עזיזה. **אישתו:** מרת מישונה (בת אחיו- נישא בגיל 16). **מרבותיו:** רבי יוסף ברבי, רבי יעקב הכהן. **מתלמידיו:** רבי כמיס חכמון, רבי פראג' וואזן (שכיהן אחריו כרבה של תוניסיה). **בניו:** רבי אברהם, רבי בנימין (נפטר בחיי אביו). **חתנו:** רבי סאסי כהן (כיהן כרבה של ברכיה). **מספריו:** ידורש טוב לעמו ידרושים יערך הכהן יחיים **מרדכי גדולת מרדכי ימאמר מרדכי ועוד רבים.**

תפילתו של רבינו הייתה כמונה מרגליות ובמיוחד בתפילת העמידה היה מאריך כעשר דקות ויותר. וכדי שלא יהיה טורח ציבור, היה רומז לשליח ציבור שלא ימתין לו ויתחיל עם חזרת העמידה. פעם אחת חלה נשיא תוניס מר חביב בורגיבה, ורבינו ארגן מפני כבוד המלכות עצרת תפילה לרפואתו בבית-הכנסת הגדול בתוניס. אחר שנשיא תוניס הבריא, באו השרים והנכבדים לבקר את הנשיא. הפתעתם הייתה עצומה כשראו שהנשיא הושיב את רבינו לצידו. כשראה את מבטם הסביר: "אתם מתפללים, אבל דעו לכם שלא התרפאתי אלא בזכותו".

יפר הגאון רבי כמיס חכמון זצ"ל: פעם התלונתי לרבינו לאיזה משרד ממשלתי לצורך עניין כל שהוא וראיתי שרבינו מוציא שקית מלח ואוכל ממנה חופן מידי מספר דקות. הדבר היה תמוה מאוד בעיניו ולכן שאלתי את רבינו אודות העניין והוא השיב כי מכיוון שבמקומות אלו מצויין נשים, וחושש מהרהורים רעים חס ושלום, לכן הוא אוכל מעט מלח, כיוון שידוע שמעשה זה מבטל את כוח התאוות.

העיד זקן רבני תוניסיה הגאון הצדיק רבי דן מרדכי כהן שליט"א מעשה מופלא שראה בעיניו: כאשר עבר רבינו בשוק בצורפים בתוניס, לפתע קרב אליו גוי אחד שרצה להשפיל את רבינו על ידי נתינת סטירה פניו של רבינו. והנה ידו יבשה בלי יכולת לזוז. במקום כמה מהומה רבתית והמון גויים התאספו ולקחו את הגוי לרופא, אך הוא כמובן לא יכל לרפאותו.

הלה הבין שאם הוא רוצה שידו תחלים ותחזור לאיתנה הראשון, עליו לבקש סליחה, מחילה וכפרה מרבינו ויפה שעה אחת קודם. וממחשבה למעשה, הוא פנה לרבינו בבכיות וביקש שהצדיק ידאג לרפואתו. בסיכומו של עניין הרב אכן מחל לו את מעשיו הנלוזים, אכן נתרפאה ידו, והדבר גרם לקידוש ה' עצום בכל רחבי תוניס.

מספר נכדו הגאון רבי רפאל בנימין כהן רבה של ברכיה: פעם אחת רצתה ממשלת תוניס להקים פארק גדול והתוואי היה על שטח גדול מבית העלמין היהודי, דבר שהצריך לפנות את הקברים ממקומם. רבינו פנה לנשיא תוניסיה שהעריכו מאוד וביקשו שיבטל את הגזירה. אולם הנשיא השיב, שאין הדבר באחריותו אלא בתחום המהנדס שמתכנן את הפארק.

רבינו ורבני העיר פנו אל אותו מהנדס והסבירו לו את חומרת העניין, אך הוא סירב לשנות את התוואי. גם כשניסו לדבר על ליבו, שלפחות בקברי הצדיקים לא יגע, עמד בסרובו. כשראה זאת רבינו, פנה אל הרבנים שהיו עמו ואמר מול קברות הצדיקים: "אנחנו עשינו כל מה שילננו לכבודכם- אך הוא המעכב. הנה הוא בידכם עשו בו כטוב בעיניכם". למחרת אותו מהנדס שאטם את ליבו נהרג בתאונת דרכים, וקיבל את עונשו.

באחת מנסיעות לג'רבה בזמן 'גזרת הצורפים' (אותה התקופה הממשלה פשטה על שוק הצורפים היהודי בעלילות שווא) בדרכו חזרה לתוניס, עברה מכוניתו של רבינו במקום צר, ולפתע משאית באה ממול ומשאיות היו מאחוריהם, והם נמצאו במקום בו הייתה ירידה תלולה ללא כל יכולת לפנות ימינה או שמאלה. הנהג שראה זאת אמר בזעקה לרבינו: "רבינו, אבדנו כולנו אבדנו", וכאשר הנהג התבונן בצדיק נראה היה כאילו רבינו שקוע בהרהורי כאילו הוא ישן, לפתע כמו יד מסתורית הופיעה וסילקה את המשאית שבה מדרכם! והתפעלו מהנס העצום שהתרחש בזכות הצדיק וציווה רבינו שלא יספרו מעשה זה לאיש, כל עוד הוא בחיים.

פעם אחת בעת ביקורו של נשיא תוניסיה חביב בורגיבה בבית הכנסת הגדול בתוניסיה, נפלו משקפיו של רבינו מדוחק ההמון, והנה הנשיא התכופף לארץ להרים לו את משקפיו, ובזה התקיים ברבינו: "וְהָיוּ מְלָכִים אֲמֹנֵיךָ וְשָׂרֵי־תִיָּהֶם מִיְּמִינֵי־ךָ" (ישעיהו מט, כג)

הרב הגאון אליהו מדר צ"ל - רבינו נולד בגרבה שבטוניס בשנת ה'תרצ"ב (1932). עוד בהיותו בחור התמדתו בתורה לא ידעה גבולות וכן לעיתים מצא את עצמו שלא אכל כל היום מחשקו בעסק התורה וכן כח עיונו היה מבהיל. קירב את פשוטי העם והיה לומד עמם ומתייחס אליהם כחברם וכן השתדל להביא להם כיבוד מכספו. בהיותו כבן תשע-עשרה שנים ביקשו אב"ד גרבה, הגאון רבי בוגיד סעדון צ"ל שימשיך ללמוד בכולל שהקים שנקרא "חברת אור תורה" אולם רבינו סירב שכן ביקש שלא ליהנות מהתורה הקדושה וביקש להתפרנס מיגיע כפיו. סבל בתחילת ימיו בעוני גדול. בשנת ה'תשי"ד (1953) עלו לארץ לאחר שהות קצרה במחנה כורדי, עברו לגור בטבריה ומשם למושב איתן.

בתחילה עבד כחקלאי ואח"כ עבד בפרדס. לאחר מכן התמנה כרב המושב ושימש בתפקיד זה כ-25 שנים. איש אמת. ברח מפני הגזל. ענוותן מופלא. אפילו כובע וחליפה לא לבש. אהב כל אדם ולימד זכות על כולם. לא שמר טינה לאיש. בעל חסד. את אספי הפדיונות שהיה עושה - חילק לתלמידי חכמים ולא השאיר לעצמו מאומה. קיים מצוות הכנסת אורחים בסבר פנים יפות. בסוף ימיו, למרות הייסורים הנוראיים שסבל בכל רגע כאבי תופת, היה אומר: "לא אכפת לי מהכל. רק אכפת לי שאני לא לומד וכנראה שהתורה שלי לא שווה אצל הבורא". נפטר ב-ו' סיוון ה'תשע"ג (2013). ציונו במושב איתן. חי כ-81 שנים.

אביו: ר' בנימין (מניני) מדר (חתן רבי דוד חדאד). **אמו:** מרת רבקה. הכהן (רבו המובהק), ר' מסעיד מדר, ר' מיקיץ השלי, ר' שלמה מאזוז. ר' יצחק (ראש כולל במושב), ר' יוסף מדר. **מתלמידיו:** ר' אבי חורי (מרא דאתרא מושב איתן). **מספריו:** יבאר מים חיים - על התורה (שני חלקים) • אמרות טהורות - שו"ת (ארבעה חלקים) • יחידושי ש"ס

מרבותיו: ר' רחמים חי חויתה
חברותא: הרב אלטר מאזוז. **מילדינו:** ר' יצחק (ראש כולל במושב), ר' יוסף מדר. **מתלמידיו:** ר' אבי חורי (מרא דאתרא מושב איתן). **מספריו:** יבאר מים חיים - על התורה (שני חלקים) • אמרות טהורות - שו"ת (ארבעה חלקים) • יחידושי ש"ס

התמדתו בתורה לא ידעה גבולות. בכל יום היה לומד כבר בשעה שבע לפני התפילה ונשאר עד שעה מאוחרת בלילה וכלל לא חזר לביתו בצהריים. את רעבונו שבר באמצעות תמרים שקנה בשוק שהיה קרוב לבית מדרשו והיה זה מאכלו גם בערב. כשראה אביו שאין הוא נותן לגופו מנוחה כדרש, היה מסתכל בחדרו לראות אם הוא ישן, וכשהיה רבינו שומע את אביו מתקרב, היה מראה עצמו כישן, וכך עסק בתורה בחשק גדול ובהתמדה.

בגר'בא היה יוצא אחת לחודש קובץ תורני ובו מאמרים מחכמי העיר. אחרי פטירת מורנו הגאון ר' כלפון הכהן הוציאו את ספריו שו"ת 'שואל ונשאל' לאור העולם. פעם סיפר לבנו שיש לו שלוש הערות על 'שואל ונשאל', והציג אותם בפני הרבה תלמידי חכמים שניסו ליישבם ולא עלתה בידם. מזה תלמד כמה גדול היה כוחו בעיניו.

לאחר שרב היישוב ר' אלטר מאזוז נפטר בתאונת דרכים ל"ע ביקשו למנות את רבינו כרב היישוב, אולם הוא סירב שכן היה עובד אדמה, ואיך יהיה רב המושב? רב האזור, ר' שלום הכהן, הכיר במעלת רבינו, לקח כמה מכתביו לגאון הראש"ל רבי מרדכי אליהו צצוק"ל. לאחר מספר דקות שבהם עיין בכתביו, קם בהתפעלות עצומה ואמר: "זה רב מושב? זה צריך להיות רב עיר! אשרי המושב שיזכה בו כרב". כשהגיע רבינו לפני הגאון הראש"ל ר' שלמה משה עמר שליט"א בעניין הבאת עצמותיהם של ר' כלפון הכהן ולהקים ישיבה על קברו, עמד הרב עמר על גדלות רבינו וביקש שיברך אותו. בתחילה לא הסכים ואמר: "אתה הרב הראשי ואיך אברך אותך?!", אבל הראש"ל לא עזבו עד שברכו.

בשבת האחרונה לחייו ישן צהרים, ובתו, מרת חיה העירה אותו בשביל איזה צורך, ורבינו שאל מדוע העירה אותו, הרי עכשיו היה מדבר עם הבעל שם טוב. ואכן רבינו נפטר ממש בחג השבועות ביום פטירת הבעל שם טוב.

מן הראש"ל רבנו עובדיה יוסף צצוק"ל העריך מאד את רבינו. פעם הגיע רבינו למעונו של מרן, בלויית כמה מאנשי המושב, ולאחר ששוחח עמו מספר דקות קם מרן ואמר: "אתה, אליהו הנביא אתה". וכן יומיים לאחר פטירתו, התקשר מרן כדי להשתתף בצער המשפחה. מעיד בנו, ר' בנימין כי לפי מה שידוע לו לעולם לא הוציא אביו דבר שקר מפיו, וגם כל מעשיו היו הכל על דרך אמת.

על דבקותו בבואר בזמן התפילה וקריאת התורה ניתן ללמוד מהסיפור שלפנינו: בשנת ה'תשמ"ו בתפילת שחרית ביום הגדול הושענא רבא ומורנו הרב מנהיג את הציבור ומתפלל וקורא יחד איתם את התפילות, וכשהיו בקטעים האחרונים של ההושענא ופתאום וארובות השמים נפתחו, ברקים ורעמים וגשם זלעפות ירד מן השמים, כאשר החלונות העליונים של בית-הכנסת היו פתוחים דרכם חדר הגשם והרטיב את הציבור, והיה מהומה ורעש במטרה למהר ולסגור את החלונות, ורבינו לא העיר כלום וכנראה לא הרגיש כלל במה שהתרחש בחוץ ובתוך בית-הכנסת וממשיך את תפילתו בבקשה ובתחנונים. כל כך היה שקוע ומרוכז בתפילתו. עם סיום התפילה וסיום הקדיש הרגיש ברעש הציבור ושאל: "מה קרה?". והסבירו לו על הגשם ועל החלונות העליונים שהיו פתוחים ושדרכם נכנס הגשם, והיה כשומעו זאת, תגובתו הראשונה הייתה "יש לי ספרים בסוכה, אני מקווה שבני הבית הכניסו אותם".

יפרה כלתו: "פעם לקחתי את חמי ברכב מביתו לבית-הכנסת. עצרתי את הרכב קרוב ככל שיכולתי, וכשעלה על המדרכה הוא איבד שיווי משקל ונפל לאחוריו. כשראיתי זאת רעדתי כולי ויצאתי במהירות לעזור לו לקום. שאלתי אם הוא בסדר והוא אמר שכן והמשיך לבית-הכנסת. אני כמובן שנלחצתי מאד. וכשחמי חזר מבית-הכנסת התחלתי לבכות ולהרגיש רגשות אשמה. חמי כשראה אותי בוכה אמר לי: 'אני מבקש ממך סליחה שנבהלת בגללי, תסלחי לי' וברגישותו היתרה הרגיש שהוא זה שצריך לבקש ממני סליחה.

תודתנו נתונה למשפחה על התמונות ועל המידע. למעוניינים, יצא ספר על הצדיק. ניתן להשיגו אצל ר' יצחק מדר - 054-8416088 ישנם עוד עשרות ספרים בכתב ידו של הצדיק שעדיין לא יצאו לאור מחמת חוסר תקציב, מי שיש ביכולתו לסייע להדפסה תבוא עליו ברכה

רבי ישראל בעל שם טוב זצ"ל הידוע כ-"אור שבעת הימים": נולד ב- י"ח אלול ה'ת"ן (1690). התייתם מהוריו בגיל צעיר. שימש כעוזר למלמדי תינוקות וכשוחט. עניו. התבודד שנים אחדות בהרים שבין קיטוב לקוסוב. עד גיל 36 הסתיר את מעשיו ועשה את עצמו עם הארץ. לאחר מכן התגורר בטלוסט ומזיבוז'. מייסד החסידות. מקובל מעשי, בעל מופת ועושה נפלאות. בעל רוח-הקודש. משך אחריו נפשות אלפים ורבבות החזיר למוטב. מתנגדים רבים היו לו בשל שיטת החסידות. נפטר בחג השבועות, ו' סיוון ה'תק"ך (1760). חי כ-72 שנים. נולד להוריו אליעזר ושרה בהיותם זקנים מופלגים (אביו היה כבן 100 שנים). אמו שימשה כמייילדת בעיירה אוקופ.

ישראל בעל שם טוב א"ל

ילדיו: בנו יחידו ר' צבי הירש. **בתו:** אדל (ר"ת אש דת למו- נישאה לר' יחיאל אשכנזי). **אשתו:** הרבנית חנה- אחותו של רבי אברהם גרשון מקוטוב. **רבתי:** אחיה השילוני. **מתלמידיו:** ר' דוב בער (המגיד ממזריטש), ר' יחיאל מיכל (המגיד מזלוטשוב), ר' יעקב יוסף כ"ץ, ר' מאיר מרגלית מאוסטרה, ר' משה מקיטוב, ר' נחום מצ'רנוביל, ר' נחמן מקוסוב, ר' נחמן מהורדנקה.

בעיר מזיבוז' היה עשיר גדול, שלבו לא היה שלם עם הבעל שם טוב, ואצלו היה מלמד אחד, למדן מופלג, בעל מידות, ובכל דרכיו משכיל. וגם הוא הלך בדרכי בעל הבית שלו, והרחיק עצמו מן הבעל שם טוב. ואם הגביר לא היה חשוב בעיני הרב, הנה רצה מאד לקרב את המלמד לעבודת ה', כי ראה בו כלי מוכן לקבל כל טוב. אבל עם כל רצונו הטוב, לא ידע איך יפול דבר, כי היה רחוק ממנו מאד, ובעל הבית שמר עליו שמירה מעולה. וכך נמשך הדבר זמן רב, ולא קרב זה אל זה, כי חייץ היה ביניהם, עד שבא בעל החלומות ופרץ את המחיצה.

ומעשה שהיה כך היה: בליל שבת אחד חלם המלמד, שהוא הולך ומטייל בחוצות העיר מזיבוז, ובלכתו ראה ארמון אחד נאה, מהודר בהידור שאין כמותו. תמה מאד למראה הפלטיין, כי עד היום לא ראה אותו. עמד מרחוק והביט בו בפלטיין, והוא כולו בנוי בטעם, הוד והדר סביבו, ולא שבעה עינו מראות אותו. וכל כמה שהרבה להסתכל בו, ראה יותר את גדלו ורוב תפארתו. אמר בלבו: "כל זה אני רואה מרחוק, לא ראיתי רק את חומר הבניין וגדלו, אתקרב ואראה את הדרתו המלאה, את החיטובים והציורים היפים". וכאשר התקרב ונתן את לבו ליופי המלאכה, התפלא מאד בראותו בכל שטח קטן חכמה רבה, מלאכת מחשבת, שרק חכמי לב יודעים לעשות מלאכה כזו. ונפשו כלתה לדעת מה בפנים הייכל.

לפתע ראה חלון אחד פתוח. ניגש לראות מה בפנים, הביט וראה את הבעל שם טוב, וכל החבורה הקדושה שלו, מסובין לשולחן, והוא יושב בראש ואומר דברי תורה. שמע קצת מדבריו והתלהב מאד, רץ אל הדלת, פתח אותה ואמר לבוא אל הייכל פנימה. אך על הסף מבפנים עמד משרת, וכאשר דרכה כף רגלו על הסף, דחפו המשרת ולא הניחו לבוא פנימה.

הצטער המלמד צער רב, כי הדברים, שיצאו מפי הבעל שם טוב, הלהיבו אותו מאד, ורצה לשמוע אותם בכל נפשו. מה עשה? הלך ועמד ליד החלון, הטה אזנו ושמע את כל דבריו הקדושים. וכאשר כילה הבעל שם טוב את דבריו, הקיץ המלמד משנתו, וראה והנה חלום. ותפעם רוחו, ומשביקש לחזור על דברי התורה ששמע, ראה שהם מתוקים מדבש. ומרוב מתיקותם חזר עליהם שתיים ושלש פעמים, עד שנפלה עליו תרדמה שוב, וישן עד הבוקר. הבוקר האיר, המלמד קם ממשכבו, וזכר את החלום בבירור גמור.

כשבא לחזור על דברי התורה ששמע, לא ידע להעלות אף דיבור אחד, הוא שכח אותם לגמרי. הצטער מאד על שכחה זו, ומרוב צער היה כמבולבל, וכשעמד להתפלל הייתה תפילתו טרופה בפיו. בסעודת שחרית ישב על יד השולחן משתומם, ראה אותו בעל הבית בכך ושאלו: "מה יום מיומיים?", ולא ענה לו מאומה. חזר ואמר: "אם חלמת חלום לא טוב, הרי אפשר להיטיבו בפני שלושה האהובים עליך", אך הוא ישב ושתק. ככלות הסעודה רצה ללכת אל הבעל שם טוב, אולם נזכר בדחיפה שדחפו המשרת בחלום, וחשש מאד שמא יהיה כן גם בהקיץ, ולא הלך. וכך ישב כל היום, והיה שרוי בצער גדול, ולא ידע מה לעשות. בסעודה השלישית, ישב הבעל שם טוב עם החבורה הקדושה, כדרכו. כשהגיעה השעה לומר תורה, אמר: "לכו אל המלמד היושב בבית הגביר הידוע, ותגידו לו שיבוא לכאן".

שמעו המסובים והתפלאו מאד, כי ידעו כולם, שהוא מתרחק ממנו. אבל עשו כדברו, ושלחו איש אל בית הגביר להגיד למלמד, שהבעל שם טוב קורא לו, שיבוא אליו מיד. וכאשר בא אליו השליח ואמר לו, שהבעל שם טוב קורא לו, מיד קפץ ממקומו, דילג על השולחן, ורץ כמשוגע, נכנס לבית המדרש, ומצא את הבעל שם טוב יושב על יד השולחן עם כל החבורה, ומתחיל לומר דברי תורה. **הקשיב המלמד רב קשב, ושמע את כל הדברים שכבר שמע אותם מפיו בחלום, בעמדו ליד חלון הארמון, לא חסר אף דיבור אחד.** עמד ושמע ברוב עניין כל הזמן, וכשכילה לדבר, נפל לארץ והתעלף. ניגשו אליו מיד בני אדם לעוררו, וכשנתעורר שוב ושבה רוחו אליו.

אמר לו הבעל שם טוב בבדיחות הדעת: "לו היית שומע דבר חדש ומתפעל כל כך הייתי מבין, אבל אצלך, ששמעת כבר את כל הדברים האלה בלילה, מה כל הרעש? הלא אין בהם שום חידוש כלל". כל המסובים שישבו סמוך לבעל שם טוב, שמעו את דבריו ולא הבינו, מה הוא אומר, רק המלמד ידע מה הוא שח. אז ראה והבין את גדולתו ורוב קדושתו, וידע כי מאת ה' הייתה זאת, שיתקרב אליו. ומאותו היום התרחק מבעל הבית שלו, יצא מביתו ובא אל הבעל שם טוב, למד דרכיו והלך בהן, והיה חסיד גמור.

אם ראשונים כמלאכים - הרב אברהם מרדכי אלטר מגור זצ"ל

הרב הגאון אברהם מרדכי אלטר מגור הידוע בכינויו הרא"מ: נולד ב-ז' טבת ה'תרכ"ו (1864) בפולין. משחר ילדותו היה מחונן, שקדן, בעל זיכרון ותפיסה בלתי רגילים, שנון ופיקח, עליז ומלא שמחה. בהיותו בן 6 אביו שכר לו מלמד שקדן שלמד עמו בעליית גג מעל דירת הרבנית. פעם התלונן בפני אמו כי הוא כותב עם שגיאות, אמו יעצה לו לסגור עיניו ולתאר לעצמו את המילה שהוא חושב לכתוב איך היא נדפסה בספר.

אך הוא השיב, שכאשר הוא סוגר את עיניו הוא רואה לפניו את שם הקב"ה ואיך יוכל להעמיד לנגד עיניו מילה אחרת. מונה לאדמו"ר השלישי אחר פטירת אביו בשנת ה'תרס"ה (1905). שימש באדמו"רות יותר מ-40 שנים. העדיף את השתיקה על הדיבור. הקים בביתו ספריה גדולה ונדירה. נהג ללמוד בע"פ את כל תוכנו של הספר ורק לאחר מכן הכניס לספריה. עסק בחסידות, קבלה, ובעיקר בלימוד ש"ס ופוסקים. דייקן ודאג שלא לאבד אפילו שנייה מזמנו.

במלחמת העולם הראשונה עבר לווארשה וחי בזהות שאולה מפחד הנאצים. בשנת ה'ת"ש (1940) הצליח להימלט מאירופה ועלה להתגורר בירושלים. המשיך בפעולות עזרה לכלל ולפרט. תמך בהקמת ארגון חרדים "אגודת אורתודוכסים" שנקראה לאחר מכן "אגודת ישראל", כיהן זמנית כנשיא האגודה בפולין והביע את תמיכתו בהקמת רשת בתי ספר "בית יעקב" ע"י אגודת ישראל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. נפטר ב-ו' סיון ה'תש"ח (1948) בחג השבועות. חי כ-84 שנים. ציונו בישיבת שפת אמת בירושלים.

אביו: אדמו"ר רבי יהודה אריה לייב (ה'שפת אמת'). **אמו:** הרבנית יוכבד רבקה. **אשתו:** מרת חיה ראדה יהודית (זיווג ראשון), מרת פייגא מינטשא (זיווג שני). **בניו:** ר' מאיר, ר' יצחק, האדמו"ר ר' ישראל ('בית ישראל'), האדמו"ר ר' שמחה בונם והאדמו"ר ר' פינחס מנחם (מזיווג שני). **בנותיו:** מרת פייגה, מרת דבורה מאטיל (נישאה לר' יצחק מאיר לוי-נשיא אגו"י בפולין וא"י), מרת בריינדל (נישאה לר' שלמה יוסקוביץ), מרת אסתר. **מרבנותיו:** אביו, ר' יהודה אריה לייב, ר' גרשון מאוסטרובה. **מספריו:** יאמרי אמת- על התורה. כל שאר כתביו הוטמנו בגור בפולין בפרוץ המלחמה- אך לא נמצאו עד היום.

בספר 'שאל אביך ויגדך' הובא הסיפור המופלא הבא, אשר מעיד כי הרב היה בעל רוח-הקודש: מעשה שהיה באדם שבא אל האדמו"ר ה"יאמרי אמת" מגור, כשהוא מבקש עצה על חלום מטריד, שחוזר אליו כמה וכמה פעמים. בחלום הוא שומע קול האומר לו:

"הלא אביך מת, ולמה אינך אומר קדיש עליו?". בפעם הראשונה, כשראה שאין זה אלא חלום, הסיח דעת מזה, אבל אחרי שהחלום חזר אליו כמה פעמים, **קם ונסע לעיר שבה מתגורר אביו, והנה הוא חי וקיים, ואז, נרגע.** ברם, לאחר שובו לביתו החלום חזר ונשנה, ועל כן בא לרבי מגור לשאול בעצתו, כדת מה לעשות?

ענה לו הרבי מגור, **כי יתאמץ למצוא את המינקת שלו ויחקור אותה,** האיש התפלא על התשובה, אבל מיד החל לברר מי הייתה המינקת שלו ומצא שהיא עוד בחיים. כשהגיע אליה התחיל לחקור אותה על שהיה לו קשה לדלות מפיה פרטים לא הרפה, ואחרי מאמץ של מספר חדשים הודתה האשה וסיפרה לו

השנים הרחוקות ההן, ולמרות סיפור נורא:

"אני זו שהינקתי אותך, היית ילד לאב עני, אבל באותו זמן הינקתי גם ילד של איש עשיר, והנה אותו ילד של העשיר מת תחת ידי מחמת רשלנות פושעת שלי, מאוד פחדתי מזעמו של העשיר, ולא הייתה לי ברירה אלא לבצע החלפה, הלכתי לאביך העני ואמרתי לו, שבנו מת, ואותך נתתי לאיש העשיר". כך התברר לאיש, שאביו האמיתי אכן נפטר, בו ביום שראה את החלום הראשון!

בו, בעל "חידושי הרי"ם" היה ידוע בזהירותו הרבה לבל יעליב חלילה אף אדם. פעם שמע הצדיק, שקראו ליהודי אחד בשם "ראובן השחור" והיה בצער גדול. הוא טען בכל תוקף, כי על ידי זה הם מאבדים חלקם בעולם הבא. פעם שמע שאחד קורא: "יוסי העיוור, קרב הנה. יש לי מה למסור לך".

הזדעזע הרב ושאלהו: "מי התיר להעליב נפש זו?" – "כל האנשים קוראים לו ככה", הצטדק הלה. המשיך הצדיק ותמה: "ומה בכך, הגהנם הרי גדול ורחב ידיים, ומקום יש בו לכל החוטאים".

גם נכדו הרב רבי אברהם מרדכי מגור למד מסבו הגדול והיה זהיר מאוד, לבל יקראו שמות גנאי, שנכנסה אליו אישה ממשפחתו, ותוך כדי דיבור הזכירה אדם שהיה בעל פנים כהים וכינתה אותו "משה השחור". הפסיקה הרבי: "אין אומרים כך על יהודי". וכן כששמע פעם מפי משמשו, שקרא לאחד "דער געלער" (הצהוב). קרא לו הצדיק וציווהו לפייס אותו.

כאשר נשאל בעל ה"יאמרי אמת" מדוע מסרב הוא לעלות להר הזיתים, השיב: "אנו מאמינים, שמשיח צדקנו יכול לבוא בכל רגע, ושנו חכמים כי בשעה שמשיח יבוא, יעמוד על הר הזיתים ויבקע כל ההר, אם כן, הרי יכול להיות שבאותו רגע שאמץ על ההר- יבוא המשיח, ואני רוצה לראות בגאולתן של ישראל".

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו